

sent en els grans clàssics: «Certa cosa és que los màrtirs, per sobres de penes, perdien sovint l'enteniment, e estaven *arrapats* e fora si matexs», Eiximenis, «com fos hom sanct e fort devot de Sanct Miquel, e ahòra de nits davant l'altar de St. M., ell estec soptosament *arrapat* en spirit, e vahé que aquí foren, soptosament, ab St M tres prínceps ---», «Sanct Pau, qui en aquesta vida present vivent, fon *arrapat* fins al terç cel», id (*Terç*, 73v^o, *Angels* v, § 38, II, § 1), «En la ciutat de Contastinob'e feyen professors per tribulacions que havien, e d'enmíg de la professó fon *arrapat* un fadrí e fo pujat al cel, per volentat de Déu, e los àngels mostraren li la letania cantada, e --- fon tornat a la professó, e a altes veus ell cantà la letania que ls àngels li havien mostrat, e --- la pestilència --- cessà de continent», *Eximplis* (recull Ag, § 103, I, 100 1)

No sempre transport religiós, per més que la naturalesa dels nostres textos medievals es prestí menys a mostrar-nos-hi la mà d'un déu (o dea) menys sant: «lo Emperador los manà que, ans del dia, partissen, e Diafebus tornà a la cambra, e trobà la seua senyora que stava *arrapada* en fort pensament, ab les làgremes als hulls, per ço com sabia que lo Emperador no li demanava sinó perquè partís; e Diafebus, qui en tal comport la véu star, pres la aconhortar, mostrant que major dolor tenia ell de sa partida que no fahia ella», JoMartorell (Ag II, 183, *NCl* III, 97, R1, 438)

Amb data més moderna, i sobretot valenciana (almenys avui), pren l'altre sentit fonamental de 'ESGARRAPAR' (del qual ja hem parlat en aquest art) «portaren la lum e --- li demanà quin avalot era estat aquell --- —Senyora —dix la Princesa—, una gran rata saltà sobre lo meu lit, e pujà m sobre la cara, e espantà m tan fort que haguí de cridar tan grans crits, que fora estava de tot recort, e ab l'ungla ha m *arapada* la cara, que si m'hagués encertat en l'ull, quant mal m'haguera fet!» —E aquell *arap* l'hi havia fet Plaerdemavida com li tancava la boca perquè no cridàs E l'Emperador --- ab l'espasa en la mà --- sabuda la veritat de la rata, cercà totes les cambres ---», JoMartorell (§ 233, R1, 683.11, verificat amb -r- simple a la pri, si bé és evident que s'imposa mirar-la com a mera err tip per -rr-), «Senyora, puix veig a mon senyor Tirant no amau, no és rahó ameu a negú dels seus: encara vendrà temps que vós lo plorareu a ell e als seus, e us *arrapareu* los ulls e la cara, e malaireu lo dia e la nit, e encara la vostra vida car yo sé que Tirant, lo jorn que porà cavalcar, se n'irà en la sua terra ---», id. (Ag III, 133 3f)

Encara que molt més rara, també es troba amb aquest valor la variant *rapar* *AlcM* la troba viva a les dues Balears, Alacant i l'Alguer, i la cita en els *Questis* d'Albert el Gran (c 1500) Val a dir que sembla tractar-se més aviat de certs matisos particulars: «*rapar* esgarrapar (la guitarra)» diuen els segadors filharmònics (i més sovint *dysbarmònics*) de Lluçmajor (BDLC XIV, 207), o ho fa la beata racoseta, si no tan unglà llarga com maliciava el rector de les terres alcoianes. «Faré la beata falsa: / i aniré a *rapar* els altars, / amb la moixeta devora» (gatona simbòlica!)⁶⁰

PdAPenya (*Po Pop*, 92) d'on *rapaaltars* «massa beata, *santurrón*» (val, mall, *AlcM*).

Resta però normalment *arrapar*, com en altres textos des de c 1400 i més sovint reflexiu *arrapar-se*, i com la cosa, sobretot, que es fa la dona desesperada: «cant ella l vaé axí mal adobat, va s'esquinçar ses vestidures e tota *arrapà*» (amb omissió normal del pron. segons la norma sintàctica), *Amic e Melis* (*NCl* XLVII, 137); «dona ja vella / hi viu portar / a soterrar. / sobre lo cos, / moltes, grans plòs / feyen, e plant / --- / lo cap e cara / se n'*arrapaven* / ---», «*arrapa* s, plora, / no sap què fer / ---», JRoig (*Spill*, 3385, 3630).

És, en efecte, l'ús que ha restat normal entre els val (de vegades traslladat al qui... fa córrer l'arpa, o... procura 'tocar-la...'): «La mòda de les unglas llargues --- Les unglas llargues servixen, p' *arrapar*, / entre atres còses / y --- per això les usaren / molts hòmens y algunes dònes Ara ja les duen curtes, però --- encara dura la . costum de *arrapar* molts tot lo que pòden», MGadea (*T del Xè* III, 130) Així de dalt a baix del P. Val «*arrapar*: ferir ab les unglas los gats», GaGirona (*Vocab*), J. G. M ja feia notar que és el verb que entre ells reemplaça l'*esgarrapar* i *esgarrinxar* del Princ («El Camí», 14-iv-1934), però això no vol dir que en el País no se li doni també les altres accepcions en què es manté en les terres del Nord: «el gat l'ha *arapat*, li ha *arrapat* tota la cara», però també «les unglas del gat s'*arrapen* a la pell», *arrapar-se* per 'aferrar-se': «va caure pel barranc i s'*arrapava* a unes argilagues» (J. G. M, 1955). Igual deu ser a Eiv. («*arrapar*. arañar», PzCabr.)

En les regions del Nord, rellevat d'altres sentits pels sinònims *esgarrapar*, *esgarrinxar*, ha restat sobretot amb el sentit de 'aferrar amb extrema energia (com si no hi planyessim les unglas)': «Alguna gleva, esberla d'altiu turó, suranta, / tot sovint l'amenassa de pujar-li damunt. / mes ell, ab mà de ferro, la atura y la decanta, / o per reprendre forses, *arrapa-s'hi* un punt», *Atl* 1867, vi, 59bisd, suprimit en la versió definitiva, però en aquesta tenim: «--- com una atxa, flameja que flameja / --- / A sa claror, s'*arrapan* a un esquenall de serra, / que encara al gran diluvi la testa no ajupí / ---» ix, 7a; «se penja a una palmera que Gerió li allarga / --- / Per dar primer a Hesperis socors, al *arrapar-s'hi*, / del dors atlètic d'Hèrcules la pren, y a reculons / --- / deixa esmunyir l'antena ---» VIII, 21a; 1 veg la cita de *Canigó* II, a prop de *rapinyell* (a *RAPINYA*), «correch ab unglas *arrapar* en la cara a Colandrino --- e tot lo *arapà* ---», *Decam* IX, § 5, 531 15 i 4f, d'on el participi *arrapat* en el sentit de 'lacerat, greument esgarrinxat': «una dona --- escabellada e *arrapada*; «tot *arrapat* e pelat e arrufat», id. v, § 8, 329.9f.; ix, § 5, 531 12f. (trad. «scapiagliata e tutta *graffiata*», ed 1961, 356, i «così *graffiato*, e tutto pelato e rabbuffato»).

No menys en els prosadors de Renaix «Amunt! --- *arrapeu's* bé a la paret, i endavant sempre ---», «s'esmunyí per un xaragall tot *arrapant-se* pels rebolls dels roures», Pons i Mass. (*Colla del Carrer* IX, 111; *Trascant p l S*, 18); «com més patia, més ganes tenia de